

Нова українська школа

Оріон

Катерина
Пономарьова

пишу твори

переказую

фантазую

складаю план

Малюю СЛОВОМ

Зошит з розвитку мовлення

4
клас

Blank writing area with four horizontal lines.

УДК 811.161.2*кл4(075.2+076)

П56

Схвалено для використання в освітньому процесі
[рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти
від 4 червня 2021 року (протокол № 4)],
№ 2.0121-2021 у Каталозі надання грифів навчальній літературі
та навчальним програмам

Навчально-методичний комплект
з української мови до підручника
«Українська мова та читання. Частина 1»
(автори — **К. І. Пономарьова, Л. А. Гайова**)

- «Малюю словом»: зошит з розвитку мовлення
- «Застосовую знання»: робочий зошит з української мови
- «Пишу без помилок»: картки-тренажери з грамотного письма
- «Мої досягнення»: тематичні діагностувальні роботи
- «Збірник завдань для діагностувальних перевірок з української мови та читання»

Календарне планування і матеріали до уроків української мови
за НМК розміщено на сайті www.orioncentr.com.ua
у розділі «Методична підтримка».

Умовні позначення:

- — напиши
- — розкажи або прочитай
- — попрацюй у парі або групі
- — послухай текст
- — намалюй
- — виконай завдання олівцем
- — поміркуй і поясни
- — прочитай свій твір у кріслі автора
- — покажи, чи задоволений/задоволена ти своєю роботою на уроці

До уваги вчителів!

Цей зошит призначено для роботи на уроках розвитку мовлення.

Уміщені в ньому завдання сприятимуть формуванню в учнів умінь:

- писати розповіді, описи, міркування, казки;
- складати план тексту;
- писати докладний і вибірково перекази тексту;
- висловлювати в письмовій формі власні думки, враження, мрії, своє ставлення до прочитаного, подій з власного життя.

ISBN 978-966-991-142-1

© К. І. Пономарьова, 2021
© УОВЦ «Оріон», 2022

СЛОВОМ ІЗ ЗАДОВОЛЕННЯМ

Дорога дитино!

Ти знаєш, що художники малюють фарбами, олівцями.

А письменники малюють словами.

У цьому зошиті ти зможеш відчути себе письменником/письменницею і художником/художницею.

Адже ми пропонуємо тобі спочатку малювати словом, тобто писати розповіді, описи, міркування, казки, перекази текстів. А потім намалювати олівцями ілюстрації до них.

У кріслі автора ти матимеш можливість прочитати свої творчі роботи для однокласників і однокласниць, відчути, як це приємно.

Малюй словами й олівцями.

Отримуй від цього задоволення.

Бажаємо тобі успіхів!

Розповідаю про враження від осінньої природи

1. Розглянь малюнок. Як думаєш, куди прийшли діти? Розкажи, що кого зацікавило.

2. Разом з однокласниками й однокласницями пригадайте свою останню екскурсію в природу. Розкажіть, де саме ви побували. Яка погода була того дня?

3. Розкажи, що змінилося в природі з приходом осені. Що справило на тебе найбільше враження?

4. Підготуйся до написання розповіді про свої враження від осінньої природи. Склади й запиши її план.

5. Прочитай слова і вислови у словниковій скарбниці. Підкресли ті, які підходять для твого твору.

СЛОВНИКОВА СКАРБНИЦЯ

Ранок сонячний, похмурий, туманний, прохолодний;
осінь золота, барвиста, багряна, тепла, щедра, багата;

дерева пожовтіли, озолотились, одягли жовте
вбрання, вбралися в золоті шати;

дерева й кущі стояли задумані, замріяні, сумні;
пахло сирим листям, мохом, грибами;

не чути співу пташок;

скрекотала сорока, стукотів дятел, пищали синиці;

сонечко визирало з-за хмар;

сонячні промені пробивались крізь крону дерев;
на жовтому листі вигравали сонячні зайчики;

краса казкова, неповторна, чарівна;

милувалися, затамували подих;

найбільше вразило, здивувало, зачарувало;

приваблювало око, тішило душу.

6. Прочитай план, складений у завданні 4. Усно побудуй за ним розповідь про свої враження від осінньої природи. Використовуй слова зі словникової скарбниці.

7. Запиши свою розповідь. Розпочни із заголовка.

Пригадай! Кожну частину тексту починай писати з абзацу, тобто з нового рядка.

Пишу переказ тексту

1. Прослухай текст.

Хитрий Карло

Одна сім'я щороку влітку виїздила на кілька тижнів до моря. Був у тих людей собака Карло. Вони його із собою не брали, а залишали в місті у знайомих. Не подобалося це собаці.

І ось одного разу, як тільки сім'я почала збиратися до моря, Карло зник. Собаку шукали, кликали. Але все було марно.

А тим часом пакування вже закінчувалось. Залишилося тільки скласти дещо у великий рюкзак, що лежав у кутку. Узяли рюкзак, а там — Карло. Скрутився, зіщулився, щоб його не помітили. Розчулив Карло всю родину. І його вирішили взяти із собою до моря.

З того часу він щоразу, як починали пакуватися, влазив у великий рюкзак. І його брали до моря.

За Борисом Грінченком

2. Поясни, як розумієш значення поданих слів.

Марно, зіщулився, розчулив.

3. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «Мікрофон» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте відповіді на подані запитання.

1. Куди їздила на відпочинок сім'я?
2. Де залишали на цей час собаку?

3. Чи подобалося це собаці?

4. До яких хитрощів вдався пес?

5. Чому собаку почали брати до моря?

4. Поцікався в однокласників і однокласниць, чи відомі їм подібні випадки поведження тварин. Розкажіть про них.

5. Прослухай текст ще раз. Визнач, скільки частин він має.

6. Склади й запиши план тексту.

7. Перекажи усно текст за складеним планом.

8. Запиши слова, якими можна замінити подане слово, щоб не повторювати його часто в переказі.

Собака,

9. Приготуйся записати переказ тексту. Зверни увагу, як пишуться подані слова.

Щороку, влітку, пакування, дещо, рюкзак, зіщулився, розчулив, щоразу.

10. Запиши переказ тексту за складеним планом. Розпочни із заголовка.

Пригадай! Кожний пункт плану розкривай з абзацу.

Blank lined writing area with horizontal blue lines.

11. Прочитай свій переказ. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

12. Намалюй кольоровими олівцями свою ілюстрацію до переказу.

Large dashed-line rectangular box for drawing an illustration.

13. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свій переказ однокласникам і однокласницям. Запитай, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

Пишу казку про яблуню і березу

1. Розглянь малюнки. Як називаються ці дерева? Розкажи, за якими ознаками ти їх розпізнав/розпізнала.

2. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «Мікрофон» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте відповіді на подані запитання.

1. Де ростуть яблуня і береза?
2. Чим відрізняються ці дерева?
3. У яку пору року кожне з них — найкраще?
4. Яка користь від яблуні й берези?
5. Яке дерево тобі більше подобається? Чому?

3. Добери й запиши слова, які характеризують кожне дерево.

Яблуня (яка?)

Береза (яка?)

 4. Прочитай слова і вислови в скарбниці. Запиши ліворуч, що саме вони описують.

СЛОВНИКОВА СКАРБНИЦЯ

- _____ → вкритий білою корою
- _____ → сірий, непривабливий
- _____ → тоненькі, гнучкі, звисають як коси
- _____ → товсті, міцні
- _____ → заокруглені, темно-зелені, жорсткі
- _____ → невеликі, загострені, тоненькі, гладенькі
- _____ → круглі, соковиті, смачні, червонобокі
- _____ → довгенькі, жовто-зелені

 5. Діти засперечалися, яке дерево краще. Наталі більше подобається береза, а Сашкові — яблуня. Разом із сусідом/сусідкою по парті складіть і розіграйте діалог їхньої суперечки. Дотримуйтесь поданих нижче правил.

Запам'ятай!

Під час суперечки **спочатку вислухай** уважно співрозмовника/співрозмовницю, а **потім вислови** свою думку.

Не перебивай співрозмовника/співрозмовницю.

Не ображай того/ту, хто думає інакше, ніж ти.

Ви можете думати **по-різному**, але від цього ваші **стосунки не повинні псуватися**.

 6. Склади усно казку про яблуню і березу. Використай порівняльний опис цих дерев.

 7. Запиши свою казку. Розпочни із заголовка.

Пригадай! З яких частин складається текст? Як треба записувати кожну частину?

8. Прочитай свою казку. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

9. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до своєї казки.

A large rectangular area enclosed by a dashed blue border, intended for drawing an illustration related to the student's story.

10. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свою казку однокласникам і однокласницям. Запитай, кому з них сподобалася твоя казка, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

Висловлюю свою думку

1. Розглянь малюнок. Прочитай репліки дітей. У кому з них ти впізнаєш себе?

2. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «Мікрофон» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте відповіді на подані запитання.

1. З яким настроєм ти йдеш до школи?
2. Що тобі подобається в школі?
3. Що не подобається?
4. Що ти хотів/хотіла б змінити в школі?
5. Уяви себе директором школи. Що б ти зробив/зробила, аби всім дітям хотілося йти до школи?

3. Розглянь світлини на цій і наступній сторінках. Як думаєш, чи цікаво цим дітям у школі? Доведи свою думку.

 4. Прочитай слова і вислови у скарбниці. Підкресли ті, якими опишеш настрій, з яким ти йдеш до школи.

СЛОВНИКОВА СКАРБНИЦЯ

Гарний, байдужий, сумний, чудовий, пригнічений, радісний, поганий, піднесений, хороший;

поспішаю, лечу на крилах, плентаюсь, мчу, весело крокую, ледь пересуваю ноги, примушую себе йти, йду із задоволенням.

 5. Прочитай три **зачини** тексту. За яким із них ти хочеш написати твір?

1. До школи я йду із задоволенням.

2. У школі я хочу дещо змінити.

3. Я б зробив (зробила) школу цікавою для всіх.

 6. Склади усну розповідь за обраним зачином.

 7. Запиши свою розповідь. Розпочни із заголовка.

Пригадай! Текст має **зачин**, **основну частину** та **кінцівку**. Кожну частину тексту пишемо з абзацу.

 8. Прочитай свій твір. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

 9. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до свого твору.

A large rectangular area with a dashed blue border, intended for drawing an illustration related to the student's work.

 10. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свій твір однокласникам і однокласницям. Запитай, яке враження він на них справив, які побажання вони хотіли б тобі висловити?

Пишу переказ тексту

1. Прослухай текст.

Дві груші й одна

Сергійко і Леся гралися у дворі. Повз них ішла незнайома бабуся. В одній руці вона несла кошик з грушами, а другою опиралася на палицю. Спіткнулася бабуся і мало не впала. Не втримала кошика, і груші розсипалися.

— От лихо! — скрушно говорила вона і заходилася збирати груші. Тільки їй важко було нахилитися. Та ще й недобачала. Мацала навколо себе, поки не знаходила яку грушу.

Сергійко підійшов, став показувати, де вони лежать. А коли бабуся водила руками не там, сердився.

Прибігла й Леся. Метнулася, швиденько визбирала решту груш і поклала в кошик.

— Спасибі вам, дітки, — подякувала бабуся. — Нате ж вам за це. — І дала Лесі дві підрум'янені груші. А Сергійкові простягла лише одну.

Сергійко здивувався, чому Лесі бабуся дала дві грушки, а йому одну.

2. Поясни, як розумієш значення поданих слів.

Скрушно, заходилася, мацала, метнулася.

3. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «**Мікрофон**» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте відповіді на подані запитання.

1. Чим займалися діти?

2. Що вони помітили?

3. Як допомагав бабусі Сергійко?

4. Як допомогла Леся?

5. Чим віддячила дітям бабуся?

6. Як думаєш, чому Сергійкові бабуся дала одну грушу, а Лесі — дві?

4. Чи доводилось тобі комусь допомагати? Розкажи, як ти це робив/робила.

5. Прослухай текст ще раз. Визнач, скільки частин він має.

6. Склади й запиши план тексту.

7. Перекажи усно текст за складеним планом.

8. Приготуйся записати переказ тексту. Зверни увагу, як пишуться подані слова.

*Повз, **не**знайома, опиралася, палиця, **скру**шно, **спі**ткнулася, **не**добачала, **мет**нулася.*

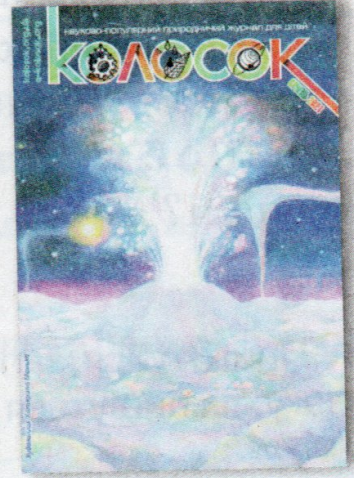
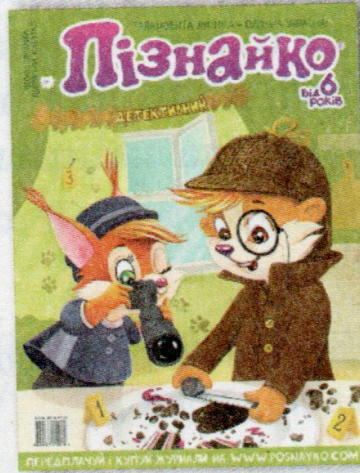
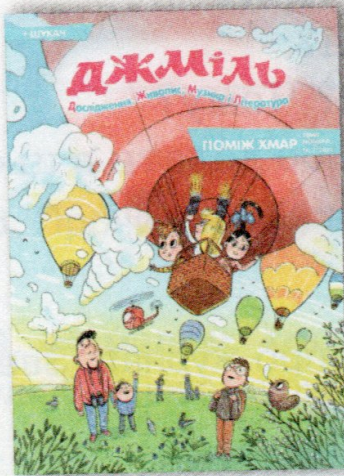
9. Запиши переказ тексту за складеним планом. Розпочни із заголовка.

Розповідаю про улюблений журнал

1. Розглянь обкладинки дитячих журналів. Які з них тобі знайомі?

2. Які ще дитячі журнали ти знаєш? Які з них читаєш?

3. Прочитай слова в першій колонці. Покажи стрілочкою тлумачення значення кожного з них у другій колонці.

ЖУРНАЛ —

розділ у журналі.

РУБРИКА —

колектив людей, що готує журнал до друку.

РЕДАКЦІЯ —

друковане видання у вигляді книжки, яке виходить через певний проміжок часу.

4. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «Мікрофон» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте відповіді на подані запитання.

1. Які журнали ти читаєш?

2. Що цікавого з них дізнався/дізналася?

3. Які рубрики тобі найбільше подобаються?

4. Чи листуєшся ти з редакцією журналу? Яка мета твого листування?

5. Розкажи усно про свій улюблений журнал за поданими запитаннями.

1. Який дитячий журнал ти читаєш?
2. Чому цей журнал тобі подобається?
3. Які рубрики є в цьому журналі?
4. Яка рубрика тобі найцікавіша? Чому?
5. Що б ти хотів/хотіла змінити або додати в цьому журналі?

6. Приготуйся записати свою розповідь про журнал. Зверни увагу, як пишуться подані слова.

Редакція, журнал «Пізнайко», рубрика, кросворд.

7. Запиши свою розповідь. Розпочни із заголовка.

Пригадай! Кожний твір складається з абзаців.

8. Прочитай свій твір. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

9. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до свого улюбленого журналу.

10. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свій твір однокласникам і однокласницям. Запитай, яке враження він на них справив, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

Пишу переказ тексту

1. Прослухай текст.

Шкідливість куріння

Жвавий білий кролик весело грався, гриз велике листя свіжої капусти. Але коли до його їжі додали одну лише краплину якоїсь густої прозорої рідини, кролик вмить упав на бік, перестав дихати й помер.

Ця смертельна рідина — сильнодіюча отрута нікотин. Він є складовою частиною тютюну. Під час куріння нікотин переходить у дим і потрапляє в легені курця. Отже, з кожною затяжкою курець вводить в себе отруту. Правда, ця кількість отрути не смертельна. Та все ж куріння не проходить безслідно для здоров'я.

Нікотин безжально руйнує здоров'я людини. Він викликає запаморочення, безсоння, головний біль. Від куріння слабне зір, псується легені, руйнуються зуби. Особливо шкідливо діє нікотин на дитячий організм: заважає йому рости й розвиватися.

За інтернет-джерелами

2. Поясни, як розумієш значення поданих слів.

Жвавий, курець, куріння, тютюн, затяжка, безслідно, запаморочення.

3. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «Мікрофон» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте відповіді на подані запитання.

1. Чи зрозумів/зрозуміла ти з тексту, що таке нікотин?
2. Чому кролик помер?
3. Як нікотин потрапляє в організм людини?
4. Як впливає нікотин на здоров'я?

5. Чому куріння особливо небезпечно для дітей?
6. Чи пробував/пробувала ти курити? Як думаєш, чи варто це робити?

4. Прослухай текст ще раз. Визнач, скільки частин він має.

5. Склади й запиши план тексту.

6. Перекажи усно текст за складеним планом. У кінці переказу зроби свій висновок про куріння.

7. Приготуйся записати переказ тексту. Зверни увагу, як пишуться подані слова.

Шкідливість, куріння, на бік, сильноїюча, зтяжка, вводить, не смертельна, безслідно, запаморочення, безсоння, легені, не можна.

8. Запиши переказ тексту за складеним планом. Розпочни із заголовка. У кінці запиши **свій висновок** про куріння.

Пригадай! Як треба записувати кожен частину тексту?

 9. Прочитай свій переказ. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

 10. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до свого переказу.

A large rectangular area enclosed by a dashed blue border, intended for drawing an illustration related to the story.

 11. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свій переказ однокласникам і однокласницям. Запитай, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

Переказую текст

1. Прослухай текст. Придумай йому заголовок.

Це було в Індії. У свійського слона дуже заболіли очі. Так, що він зовсім не міг дивитися. Тоді хазяїн покликав до слона лікаря.

Лікар подивився на хворі слоніві очі й сказав, що їх треба закрapati чимось таким, від чого слоніві буде дуже боляче. Господар звелів слоніві лягти. Тоді лікар закрapaв йому одне око. Слон страшно заревів, бо від ліків йому було дуже боляче. Але згодом він став на те око трохи бачити.

Наступного дня лікар прийшов закрapati друге око. Думали, що буде морока зі слонем, що не даватиметься він закрapati. Але вийшло, що помилилися. Слон покiрно ліг на бiк і дозволив лікареві робити з оком усе, що було потрібно. Тільки зітхнув тяжко.

Коли все скінчилося, слон почав робити головою і хоботом такі рухи, ніби дякував лікареві.

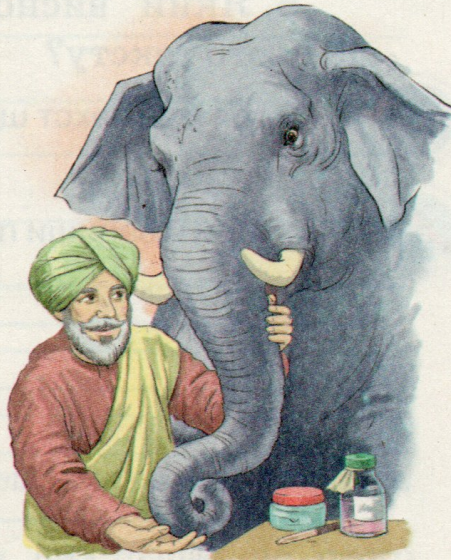
За Борисом Грінченком

2. Які слова з тексту тобі не зрозумілі? Поясни, як розумієш поданий вислів.

Буде морока зі слонем.

3. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «Мікрофон» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте відповіді на подані запитання.

1. Чому до слона покликали лікаря?
2. Що зробив лікар?

3. Чи допомогли ліки слонові?

4. Як повів себе слон на другий день, коли прийшов лікар?

5. Як слон подякував лікареві?

6. Який висновок про тварин можна зробити із цього тексту?

4. Прослухай текст ще раз. Визнач, скільки частин він має.

5. Склади й запиши план тексту.

6. Перекажи усно текст за складеним планом. У кінці переказу зроби свій висновок про тварин.

7. Приготуйся записати переказ тексту. Зверни увагу, як пишуться подані слова.

Закрапувати, чимось, звелів, згодом, зітхнув, тяжко.

8. Запиши переказ тексту за складеним планом. Розпочни із заголовка. У кінці запиши **свій висновок** про тварин.

9. Прочитай свій переказ. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

10. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до свого переказу.

A large rectangular area with a dashed blue border, intended for drawing an illustration related to the student's story.

11. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свій переказ однокласникам і однокласницям. Запитай, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

Висловлюю своє ставлення до персонажів тексту

1. Прослухай текст.

Дражнилка

Цей Толик такий шкодливий, що в цілім світі не знайти. Усім дітям у нашому дворі він придумує образливі прізвиська. А вчора потрапив йому на очі я, і він мало не довів мене до сліз.

Ми гралися у дворі. Тут моя бабуся вийшла на балкон і гукнула:

— Вітю, додому!

А Толик тут як тут:

— Вітя-муритя, солона копитя.

І всі почали сміятися з мене й повторювати цю нісенітницю. Мені було дуже прикро. Але, як на зло, я нічого не міг придумати у відповідь і пішов додому з єдиним наміром — скласти про Толика якусь смішну й дошкульну дражнилку.

Після обіду я став підбирати до слова «Толик» якесь співзвучне слово. Спочатку придумав «Толик-нолик». Але це було зовсім не образливе прізвисько. Я ще трохи напружився — і в мене вийшло: «Толик, Толик — круглий нолик». Ні, не те — якась ніжна дражнилка. Я промучився ще, може, з пів години й придумав: «Толька, Толька — зелена квасолька». Та це було знов не те, що мені хотілось. Я пішов до свого старшого брата по допомогу. Але Олег попросив не заважати йому робити уроки.

Йти надвір мені не хотілося. Однак треба було вигуляти песика Кузика. Я взяв м'яча, і ми з Кузею пішли. Толик сидів на лавочці. Побачивши мене, він кисло скривився. Я гарячково став пригадувати свої дражнилки про нього. І раптом зрозумів, що робити цього

зовсім не слід. Мені перехотілося казати Толикові образливі слова, і я запропонував:

— Толику, ходімо пограємо з м'ячем. — Толик страшенно здивувався. Тому мить помовчав, а потім відповів:

— Гаразд, Вітю, ходімо.

Він більше ніколи не згадував ту неприємну дражнилку.

2. Поясни, як розумієш значення поданих слів.

Дражнілка, шкодливий, прізвисько, нісенітниця, прикро, намір, дошкульний, образливий, гарячково.

3. Разом з однокласниками й однокласницями обговоріть ситуацію, описану в тексті, за поданими запитаннями.

1. Як думаєте, чому Толик придумував дражнилки?

2. Чи сподобалось вам, що Вітя так легко пробачив Толикові образу?

3. Чи вважаєте ви Вітю слабкодушним?

4. Як, на вашу думку, можна було провчити Толика?

5. Чи зрозумів Толик, що вигадування дражнілок — погана справа?

6. Як би ви вчинили на місці Віті?

7. Кому з вас доводилось потрапляти в подібну ситуацію? Як ви з неї виходили?

4. Розкажи, як ти оцінюєш поведінку кожного хлопчика. Можеш скористатися запитаннями.

1. Яким був Толик?

2. Чим він образив Вітю?

3. Яким був Вітя?
4. Як він поставився до образи Толика?
5. Як хлопчики помирилися?
6. Чи зрозумів Толик, що поведився з Вітею погано?
7. Чи правильно, на твою думку, вчинив Вітя?
8. Як вважаєш, чим краще відповідати на зло — злом чи добром?

5. Підготуйся до запису складеної розповіді. Випиши з довідки слова, які характеризують кожного хлопчика.

Вітя —

Толик —

Довідка: шкодливий, доброзичливий, стриманий, задерикуватий, знахабнілий, миролюбний, безжальний, добрий.

6. Запиши свою розповідь.

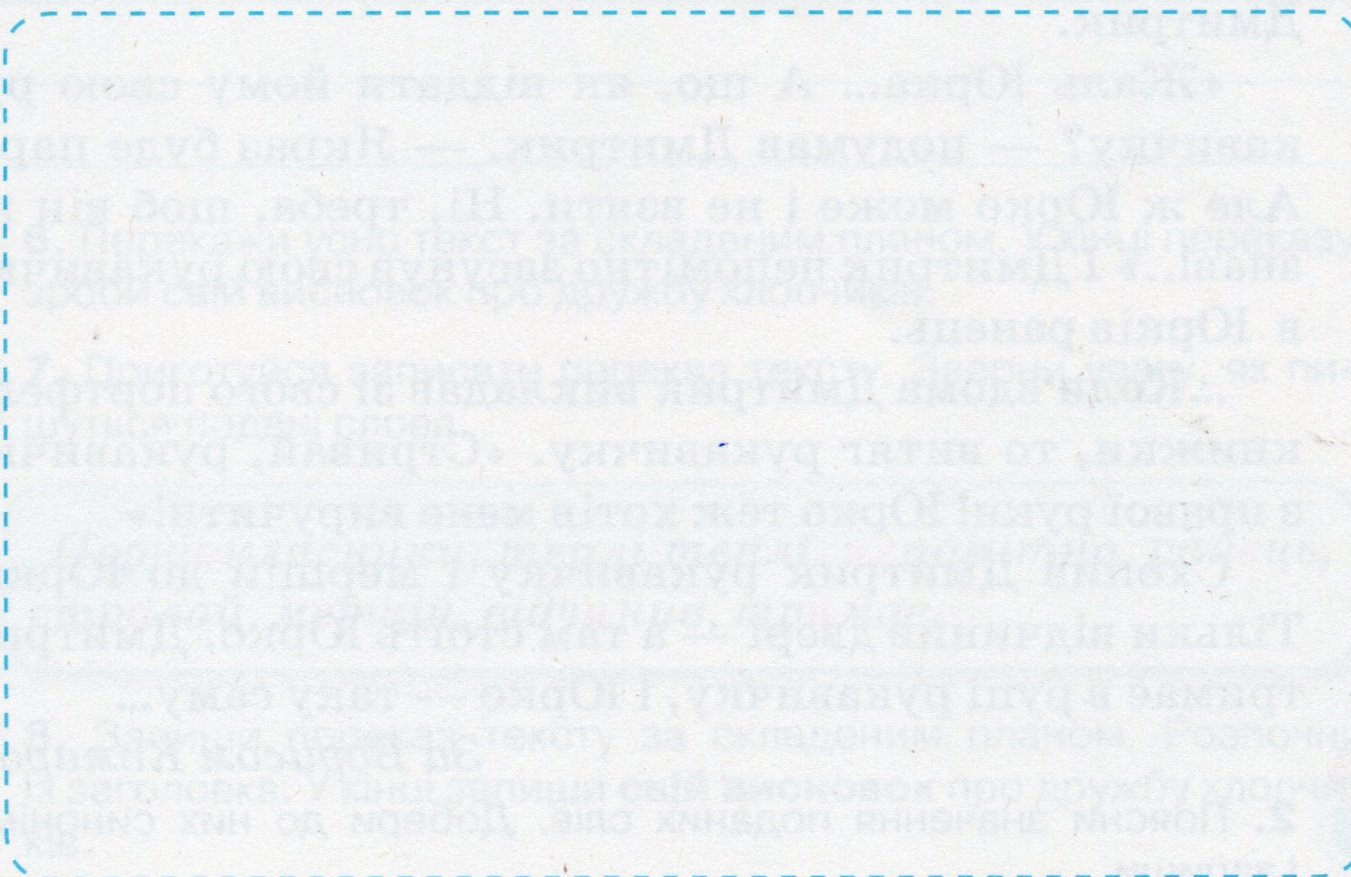
Пригадай! Як треба записувати кожную частину тексту?

7. Прочитай свою розповідь. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

8. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до свого твору.

9. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свій твір однокласникам і однокласницям. Запитай, чи погоджуються вони з твоєю оцінкою поведінки хлопчиків.

1. Прослухай текст.

Загублені рукавички

Найбільше Дмитрик дружив з Юрком. Вони сусіди й навчаються в одному класі.

Коли хлопчики ще були першокласниками, їм купили однакові рукавички. М'якенькі й теплі-теплі. Якось на перерві друзі кидалися сніжками й загубили рукавички. Дмитрик — ліву, а Юрко — праву. «Вдома сваритимуть», — сумував Юрко. «І мене лаятимуть», — журився Дмитрик.

«Жаль Юрка... А що, як віддати йому свою рукавичку? — подумав Дмитрик. — Якраз буде пара! Але ж Юрко може і не взяти. Ні, треба, щоб він не знав!..» І Дмитрик непомітно засунув свою рукавичку в Юрків ранець.

...Коли вдома Дмитрик викладав зі свого портфеля книжки, то витяг рукавичку. «Стривай, рукавичка з правої руки! Юрко теж хотів мене виручити!»

Схопив Дмитрик рукавичку і мерщій до Юрка. Тільки відчинив двері — а там стоїть Юрко. Дмитрик тримає в руці рукавичку, і Юрко — таку саму...

За Борисом Комаром

2. Поясни значення поданих слів. Добери до них синоніми і запиши.

Стривай,
Мерщій,

3. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «Мікрофон» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте відповіді на подані запитання.

1. З ким дружив Дмитрик?

2. Який випадок трапився з друзями в першому класі?

3. Що вирішив зробити Дмитрик?

4. Що зробив Юрко?

5. Чому Дмитрик зустрів Юрка біля дверей свого дому?

6. Який висновок можна зробити про дружбу хлопчиків?

4. Прослухай текст ще раз. Визнач, скільки частин він має.

5. Склади й запиши план тексту.

6. Перекажи усно текст за складеним планом. У кінці переказу зроби свій висновок про дружбу хлопчиків.

7. Приготуйся записати переказ тексту. Зверни увагу, як пишуться подані слова.

*Першокласники, теплі-теплі, **не**помітно, ранець, стривай, мерщій, відчинив, тримає.*

8. Запиши переказ тексту за складеним планом. Розпочни із заголовка. У кінці запиши **свій висновок** про дружбу хлопчиків.

9. Прочитай свій переказ. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

10. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до свого переказу.

A large rectangular area with a dashed blue border, intended for drawing an illustration related to the student's story.

11. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свій переказ однокласникам і однокласницям. Запитай, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

Розповідаю про своє хобі

1. Поясни, як розумієш значення слова **хобі**. Перевір себе за словником.

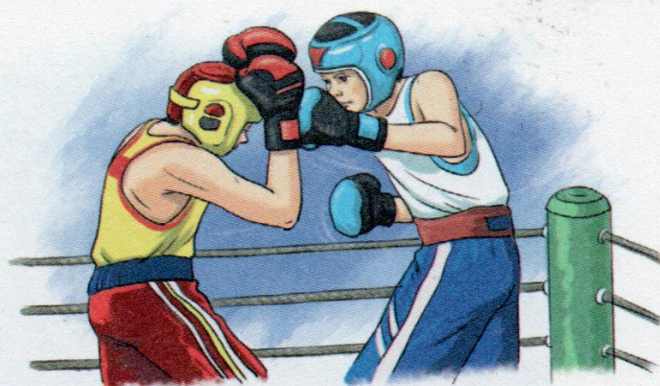
СЛОВНИК

ДОЗВІЛЛЯ — час відпочинку.

ХОБІ — улюблене заняття на дозвіллі.

2. Розглянь малюнки. Розкажи, які хобі мають діти.

3. Візьми інтерв'ю в однокласників і однокласниць. Розпитай, у кого яке хобі.

Розмірковуємо про рідний край

1. Поясни, від якого слова утворилось подане слово. Що воно означає?

батьківщина

2. Разом з однокласниками й однокласницями пригадайте, у яких випадках слово **батьківщина** пишеться з малої букви, а в яких — з великої.

3. Прочитай тему твору, який сьогодні будеш писати. Як думаєш, про яку батьківщину треба розповідати?

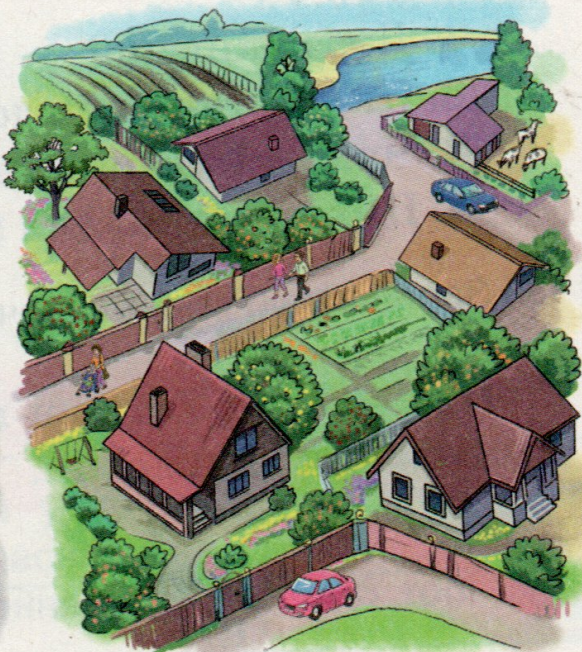
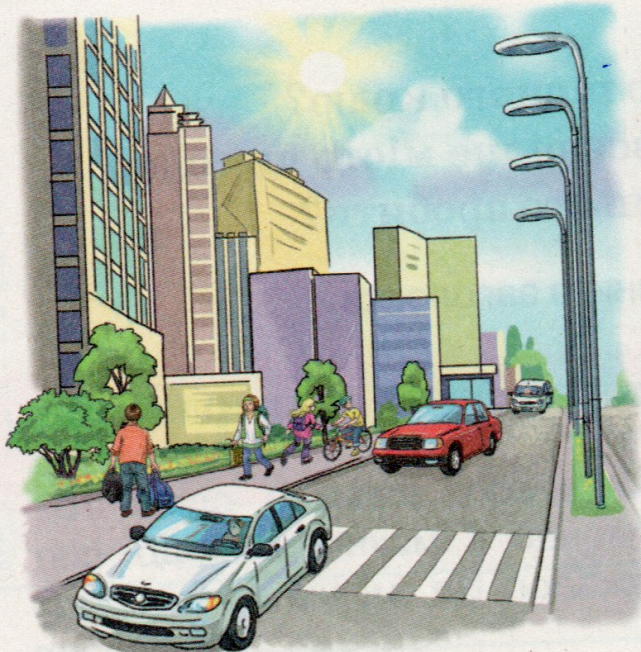
Чому я люблю свою батьківщину.

4. Прочитай прислів'я. Поясни, як розумієш його значення.

Кожному мила своя сторона.

5. Добери й запиши близькі за значенням слова до слова **батьківщина**.

6. Розкажи, що ти називаєш своєю малою батьківщиною.

7. Прочитай слова у словниковій скарбниці. Підкресли ті, які називають твоє ставлення до своєї батьківщини.

СЛОВНИКОВА СКАРБНИЦЯ

Люблю, милуюся, скучаю, цікавлюся, охороняю, бережу, збагачую, прикрашаю, пишаюся, поважаю, забуваю, вивчаю.

8. Чи любиш ти свою батьківщину? Розкажи чому.

9. Поясни, як розумієш прислів'я.

Люби батьківщину не словом, а ділом.

10. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «Мікрофон» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте коротку відповідь на подане запитання.

Що ти зробив/зробила корисного для своєї батьківщини або мрієш зробити?

11. Побудуй усно твір-міркування «Чому я люблю свою батьківщину». Можеш скористатися поданими запитаннями.

1. Де ти живеш?
2. Як ти ставишся до рідного краю?
3. Чому ти любиш своє рідне місто чи село?
4. Що ти хочеш для нього зробити?

12. Запиши свій твір. Розпочни із заголовка.

Пригадай! У творі-міркуванні є твердження, доведення і висновок.

 13. Прочитай свій твір. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

 14. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до свого твору.

A large rectangular area with a dashed blue border, intended for drawing an illustration related to the student's work.

 15. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свій твір однокласникам і однокласницям. Запитай, чи сподобався він їм, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

1. Прослухай текст.

Кмітливий грак

Хтось загубив маленького бублика.

Першою побачила його жовтогруда синиця. Дзьобнула знахідку раз, вдруге і розчаровано писнула — бублик був твердий, як камінь.

Підлетіли два горобці. І теж не змогли скуштувати.

За пташками із самої верхівки грубезної верби спостерігав старий грак. Отож він повільно злетів на землю. Горобці й синиці відступилися перед сильним й ображено залементували.

Грак діловито підійшов до бублика і дзьобнув його. Проте довгий і міцний дзьоб грака теж не розколов бублика.

Грак трохи подумав, тоді злетів на паркан, посидів там із хвилину і знов опустився до ласої знахідки. Взяв бублика у дзьоб і кинув у найближчу калюжу. Походив, очікуючи, поки бублик набрякне у воді. А коли той пом'якшав, з'їв його з апетитом.

Горобці від здивування аж оніміли. Грак важко змахнув великими крилами, описав дугу над калюжею і опустився на своє місце на вербі. А вже звідти голосно крякнув. Мовляв, хто хоче їсти, той має метикувати.

Сергій Мацюцький

2. Які слова в тексті тобі незрозумілі?

3. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «Мікрофон» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте відповіді на подані запитання.

1. Хто першим побачив бублика?
2. Хто спостерігав за дрібнотою?
3. Чи вдалося гракові з першого разу з'їсти бублика?
4. Що він придумав?
5. Як відреагували на кмітливість грака горобці?
6. Що відповів їм грак?

4. Прочитай текст. Познач значком **Z** початок тієї частини, у якій розповідається, як грак з'їв бублика.

5. Склади й запиши план виділеної частини тексту.

6. Перекажи усно вибрану частину **тексту** за складеним планом.

7. Приготуйся записати переказ вибраної частини тексту. Зверни увагу, як пишуться подані слова.

Дзьобнув, проте, знахідка, апетит, здивування, калюжею, звідти, крякнув, метикувати.

8. Запиши вибірковий переказ тексту за складеним планом. Розпочни із заголовка.

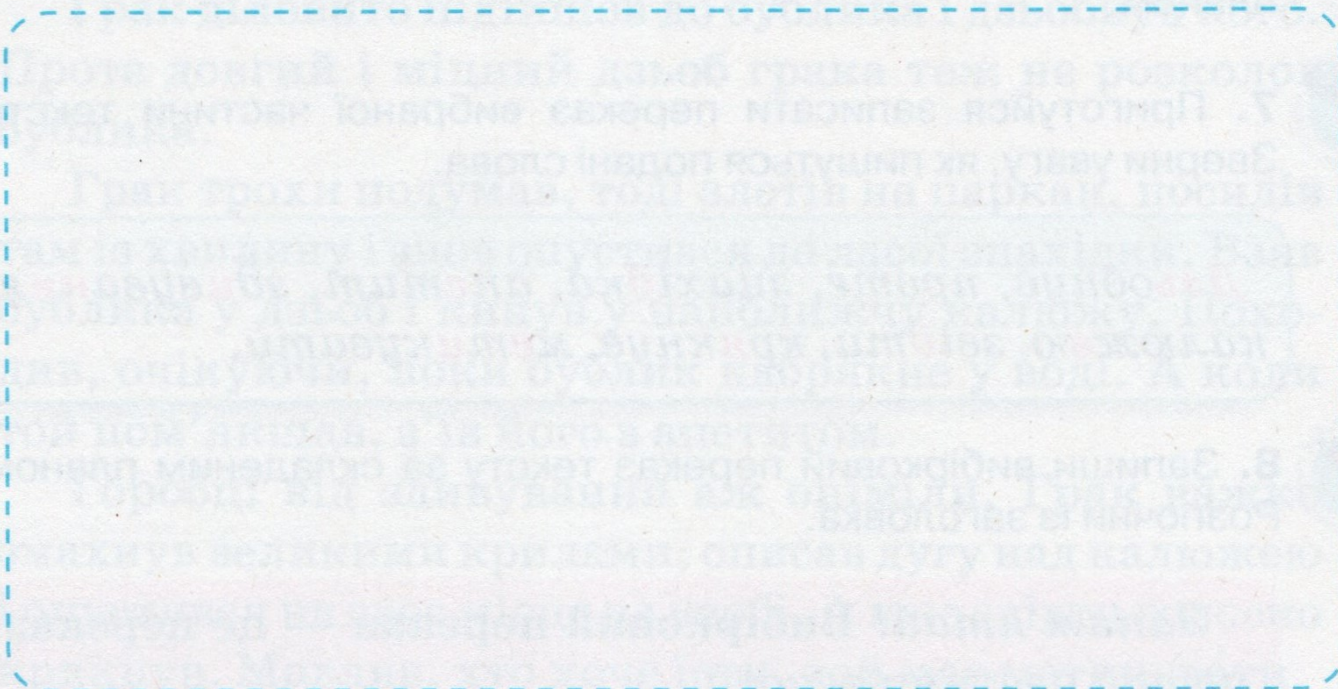
Запам'ятай! Вибірковий переказ — це переказ певної частини тексту.

9. Прочитай свій переказ. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

10. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до свого переказу.

11. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свій переказ однокласникам і однокласницям. Запитай, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

Створюю казку

1. Розглянь малюнки. Як думаєш, кому належать ці предмети?

2. Чи хотілося б тобі побувати чарівником/чарівницею? Чому?

3. Візьми інтерв'ю в однокласників і однокласниць. Запитай, яку добру справу вони зробили б, якби були чарівниками.

4. Прочитай і підкресли, де тобі хотілося б почаклувати. Або допиши інше місце.

У школі. В сім'ї. У своєму місті чи селі.
Серед природи. У своїй країні. У світі.

5. Побудуй усно казку «Якби я був чарівником (була чарівницею)».

6. Запиши свою казку. Розпочни із заголовка.

Пригадай! Кожну частину тексту пишемо з абзацу.

Blank writing lines for a story.

7. Прочитай свою казку. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

8. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до своєї казки.

Large dashed-line box for drawing an illustration.

9. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свою казку однокласникам і однокласницям. Запитай, яке враження вона на них справила, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

Пишу переказ тексту

1. Прослухай текст.

Миколка, Вітя і цуцик

Дорогою додому Миколка й Вітя підбрали в канаві нещасного цуцика.

Кому ж буде цуценя? Довго думали хлопчики й вирішили: нехай три дні живе у Віті, потім три дні в Миколки, потім знову три дні у Віті... Через місяць хлопчики винесуть песика в поле і підуть у різні боки. За ким побіжить — той і господар.

Побудував Миколка для цуцика гарну будку. Тричі на день виносила мама собачці суп і котлетку.

А Вітя поклав біля свого ліжка ряднинку. На ній цуцик спав. Коли вночі йому хотілось у собачих справах надвір, він торкав лапкою ковдру. Вітя прокидався і випускав малого. Їв цуцик шкуринку, розмочену в гарячій воді.

Через місяць друзі винесли цуценя в поле. Пустили його й розбіглися в різні боки. Цуцик побіг за Вітею.

За Василем Сухомлинським

2. Значення яких слів тобі незрозуміло?

3. Поясни, як розумієш значення поданих слів.

Канáва, рядні́нка.

4. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «Мікрофон» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте відповіді на подані запитання.

1. Як звали хлопчиків?
2. Де вони знайшли цуцика?
3. Над чим задумалися хлопчики?
4. Що вирішили?
5. Що робив для цуцика Миколка?
6. Як доглядав цуцика Вітя?
7. Хто, на твою думку, турбувався краще?
8. Що відбулося через місяць?
9. Як думаєш, чому цуцик побіг до Віті?

5. Прослухай текст ще раз. Визнач, скільки частин він має.

6. Склади й запиши план тексту.

7. Випиши з тексту слова, які автор використав, щоб уникнути повторення слова **цуцик**. Використай їх у своєму переказі.

8. Перекажи усно текст за складеним планом. У кінці переказу поясни, чому, на твою думку, цуцик побіг до Віті.

9. Приготуйся записати переказ тексту. Зверни увагу, як пишуться подані слова.

*Додому, **нещасний**, цуцик, цуценя, ряднинка, нехай, **надвір**.*

10. Запиши переказ тексту за складеним планом. Розпочни із заголовка. У кінці переказу запиши, чому цуцик побіг до Віті.

Blank lined area for writing the retelling.

11. Прочитай свій переказ. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

12. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до свого переказу.

Large dashed-line box for drawing an illustration.

13. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свій переказ однокласникам і однокласницям. Запитай, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

Розповідаю про свою заповітну мрію

1. Поясни, як розумієш поданий вислів. Перевір себе за словником.

заповітна мрія

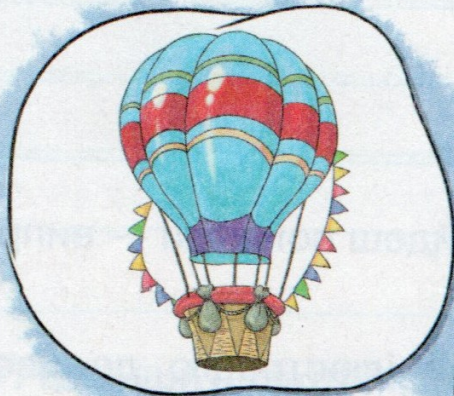
СЛОВНИК

ЗАПОВІТНА МРІЯ — найдорожча, потаємна, дуже бажана мрія.

МРІЯТИ — думати про здійснення чогось бажаного, прагнути в думках до чогось.

2. Розглянь малюнки. Розкажи, про що мріють діти.

3. Візьми інтерв'ю в однокласників і однокласниць. Розпитай, про що вони мріють.

4. Утворіть **дерево ваших мрій**. Для цього запишіть одним або кількома словами свою мрію на паперовому кружечку. А потім прикріпіть свої кружечки на дерево, намальоване на дошці.

5. Розкажи про свою мрію за поданими запитаннями.

1. Про що ти мрієш?
2. Як давно з'явилась твоя мрія?
3. Чи знаєш, як досягти своєї мрії?
4. Що ти робиш для того, щоб твоя мрія здійснилася?

6. Запиши свою розповідь. Розпочни із заголовка.

Пригадай! Кожну частину тексту пишемо з абзацу.

Blank lined area for writing the story.

7. Прочитай свою розповідь. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

8. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до свого твору.

A large rectangular area enclosed by a dashed blue border, intended for drawing an illustration. The area contains faint, illegible text from the reverse side of the page.

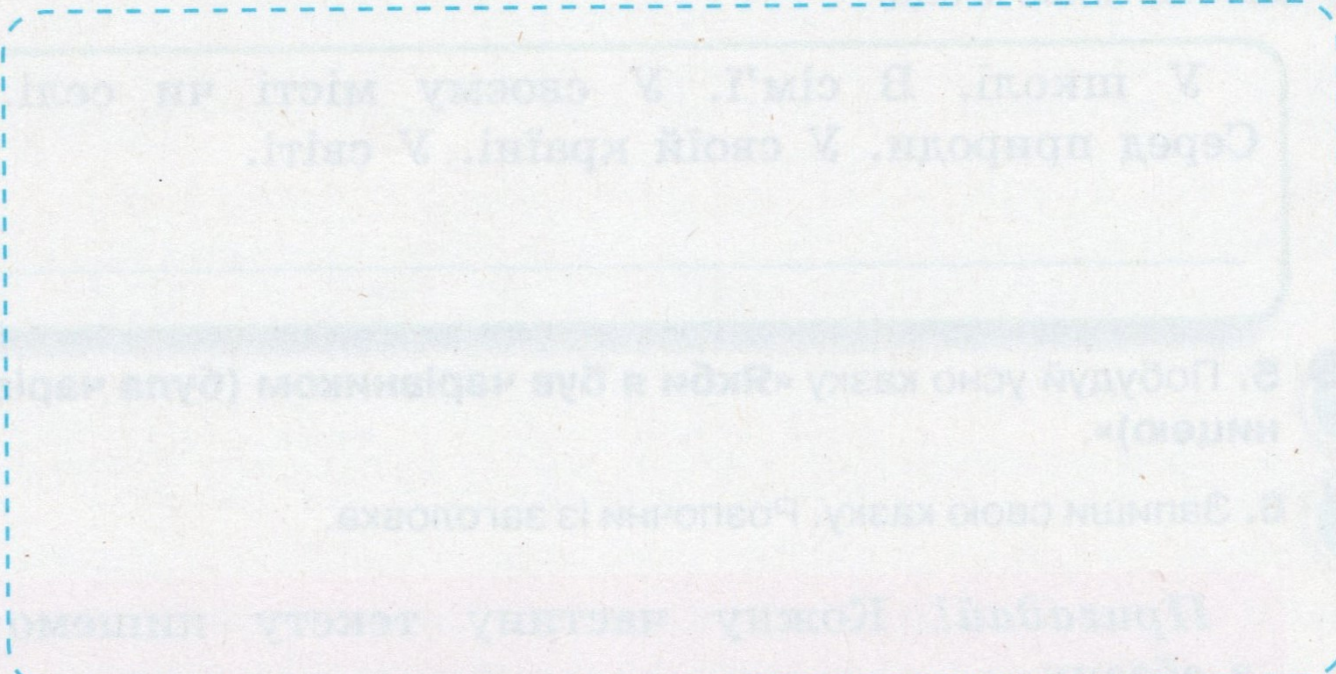
9. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свій твір однокласникам і однокласницям. Запитай, чи сподобалась їм твоя розповідь, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

7. Прочитай свою казку. Якщо знайдеш помилки — виправ їх.

8. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до своєї казки.

9. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свою казку однокласникам і однокласницям. Запитай, яке враження вона на них справила, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

